

2. HET ORGEL VAN DE DOMINIKANENKERK NA ZIJN VERBOUWINGEN.

In 1908 kwam het nieuwe hoogzaal er achteraan in de kerk. Het werd gebouwd naar de plannen van de Bruggeling DE PAUW. Het orgel werd herbouwd volgens de laatste vernieuwingen door Dhr JORIS, orgelbouwer te Ronse. Hiermee wordt bedoeld dat het orgel pneumatisch werd. Hoe degelijk die reconstructie was, blijkt uit een schrijven van orgelbouwer LONCKE aan de prior van het klooster, 50 jaar later (23/10/1958) : "vooreerst het kaswerk, dat volgens mijn mening meer bijeengeflansd is (nb. gemaakt door Dhr Daems) van de deugdelijkheid kunt U zich gemakkelijker overtuigen. U moet maar eens een duwke geven in het midden van het orgelfront. Ik raad U aan niet te dicht te staan voor het mogelijke afvallen van sommige stukken". En verder lezen we : "... niemand van ons beiden was er van bewust dat de aanwezigheid van mooie frontpijpen in het orgel om reden dat men in het orgel niet kon komen, daar alles op elkaar gestampt was. Bij het demonteren van het orgel, zien wij nu ook de flauwe afwerking van de orgelkas (orgelfront) geen verbindingen in het midden. Alles was vastgemaakt aan de stellingen van het orgel. Het merendeel van de frontpijpen zijn van flauwe constructie en doorgezakt...". Dat het ondertussen een "nuttig" instrument bleef, blijkt uit het volgende gebeuren, vermeld door Pater GEERTS in zijn kloosterchroniek (december 1917) : "Toen de moffen hunne diensten in onze kerk kwamen doen zat het orgel vol koper. (Men had koperen voorwerpen - door de Duitsers opgeëist in het orgel verborgen. N.V.D.R.). Het orgel speelde nog goed maar was valsch. Het schijnt dat zulks meer gebeurt. Maar nu wilden onze verd... moffen een orgelconcert in de kerk geven en 's morgens vroeg kwam een soldaat om het orgel in orde te brengen. Hij nam eenige valsche pijpen uit, gelukkig niet langs de kant waar onze vorken en lepels inzaten. Om twaalf uur ging die orgelstemmer weg om te eten en zei dat hij rond twee uren terug zou komen om verder te werken. Nauwelijks was de soldaat de deur uit of P. Supprior stond met twee broeders op het Hoogzaal, schudde de pronkpijpen uit in een mand, namen het overige koper uit de orgelkas en waren met alles weg. Natuurlijk werden de pronkpijpen mooi op hun plaats terug gezet en als de mof terug kwam merkte hij niets. Lepels en vorken werden in verschillende pakjes bijeen gebonden en op het gewelf van de bibliotheek gesmeten. Daar bleven ze tot na den oorlog, toen de ijzeren lepels en vorken van tafels mochten verdwijnen."

Het spreekt vanzelf dat na zo'n onkundige herbouw als die van 1908 het orgel niet meer aan de eisen kon blijven voldoen. Daarom werd anno 1958 de firma LONCKE uit Esen gecontacteerd om het orgel te vernieuwen. Er werden plannen gemaakt voor een nieuw orgel, met herbruik van het oude pijpwerk in een nieuw front volgens moderne opstelling. Uiteindelijk bleef het oude front behouden met rechts ervan een uitbouw. De dispositie onderging enige verandering.

Ter vergelijking de oude dispositie (1908) en de nieuwe (1959) :

PEDAAL C - F'

Contrebasse 16V	Openbas 16V - Gedektbas 16V (transmutatie van de vroegere Bourdon 16V)
Flute Ouverte 8V	Oktaafbas 8V (openbas met 12 nieuwe pijpen)
Violoncelle 8V	Gedekt 8V (uit Gedektbas 16V met 12 nieuwe pijpen) - Kwintbas 5 1/3V (omgebouwd spel uit oud orgel) - Koraalbas (uit de oktaafbas met 12 nieuwe pijpen).
Bombarde 16V	Bazuin 16V - Trompet 8V (=Bazuin 16V met 12 nieuwe pijpen)

HOOFDWERK C - G'' (56 tonen)

Bourdon 16V	--- Gedekt 16V
Montre 8V	--- Principaal 3V
Flûte Harmonique 8V	--- Open fluit 8V
Viola da Gamba 8V	
Dolce 8V	
Bourdon 8V	--- Holpijp 8V
Prestant 4V	--- Oktaaf 4V
Flûte octaviante 4V	--- Fluit 4V (maar omgebouwd)
Doublette 2V	--- Zwegel 2V
Fourniture 3rangs	--- Vulwerk 4 koren (omgebouwd en aangevuld met 224 pijpen)
Euphone 16V	Pommer 16V baskant
Bombarde supre 16V	Pommer 16V diskant
Trompette 8V	--- Trompet 8V
Clairon 4V	--- Hoorn 4V

RECIET (Zwelwerk) C - G''' (56 tonen)

Flûte pointue 8V	--- Fluit 8V (omgebouwd)
Salicional 8V	--- Wilgenpijp 8V
Voix Céleste 8V	--- Zweving 8V
Bourdon 8V	
	Principaal 4V
Flûte 4V	--- Fluit 4V
	Nazaard 2 2/3 (56 nieuwe pijpen)
Violine 4V	
Flageolet 2V	Woudfluit 2V
	Terts 1 3/5 (56 nieuwe pijpen)
	Kornet (samenstelling van Fluit 8V, Principaal 4V, Nazaard 2 2/3, Woudfluit 2V en Terts 1 3/5)
	Cimbelstem (168 nieuwe pijpen)
Basson 8V	
Cor Anglais 8V	--- Fagot-Hobo 8V
Voix humaine 8V	

Daarbij nog de gebruikelijke koppelingen van klavieren aan voetwerk en klavieren onderling. Een tremulant op het Reciet.

De huidige staat van het orgel wijst op nieuw verval. Het voldoet nog enigszins dank zij regelmatig nazicht, maar het belet niet dat alleen grondige werken, die nu ongetwijfeld zeer kostelijk zijn, het instrument kunnen redden.

Nu blijkt immers dat het mechanisch systeem veruit superieur is aan het elektrische (dat als het ware afstandsbediening is). De droge lucht-verwarmingsinstallatie heeft het instrument zeker geen goed gedaan het ontstent zeer vlug door de plotse temperatuursverschillen en last but not least door de uitdroging van het hout, wat vele barsten in windkanalen en windladen met zich meebracht. Dit instrument gaat een onzekere toekomst tegmoet.

Wij danken hierbij pater Prior en pater Quaghebeur oprecht voor het bereidwillig ter beschikking stellen van het archiefmateriaal.

R. Hostyn.

- - - - -
BIBLIOTHEEK VAN HET V.V.F.

Het Bestuur van het V.V.F., Afdeling Oostende doet een beroep opdat personen die boeken uit de documentatie-bibliotheek hebben medegenomen, zonder ze te laten inschrijven, ze onverwijld zouden willen terugbrengen. "De Plate" die ook geregeld van de lokalen van het V.V.F. gebruik maakt sluit zich bij deze oproep aan, vooral omdat het hier gaat over boeken die meestal verband hebben met Oostende en de kust. Wij hopen ten stelligste dat geen van onze leden een Ostendiana-verzameling op de kosten van onze zustervereniging wil aanleggen en dat die boeken ten spoedigste zullen teruggeplaatst worden.

O. V.

- - - - -
EMILE SPILLIAERT.

Elders in ons tijdschrift kan men een artikel over kunstschilder Emile Spilliaert lezen. De auteur, Norbert Hostyn, is allen dankbaar die hem nog méér inlichtingen kunnen verschaffen over Emile Spilliaert of over de werken die zij toevallig in hun bezit zouden hebben. Zij kunnen contact opnemen met Norbert Hostyn, Witte Nonnenstraat 38, Oostende (tel. 059/70.14.86).

- - - - -
ROUWBEKLAG.

We vernemen met ontsteltenis het overlijden van Mevr. BUTTIENS. Aan de Heer BUTTIENS en familie biedt "De Plate" haar oprecht medeleven aan.

O. V.